



**LIETUVOS BANKO  
FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS  
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO  
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS**

**DĖL X. X. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2021-04-14 Nr. 429-127

Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios per filialą Lietuvoje (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

**N u s t a t y t a:**

2020 m. lapkričio 9 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu, susidūrus trims lengviesiems automobiliams, buvo apgadintas pareiškėjo automobilis „BMW 525D“ (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)). Atsakingu už eismo įvykio metu padarytą žalą pripažintas automobilio „Toyota“ (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)) vairuotojas, todėl pareiškėja kreipėsi į minėto automobilio valdytojų civilinę atsakomybę transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi apdraudusį draudiką dėl pareiškėjos patirtą žalą atlyginančios draudimo išmokos.

2020 m. lapkričio 10 d. draudiko partnerės UAB „Autobroliai“ automobilių remonto dirbtuvėse buvo atlikta automobilio apžiūra, apgadinimai užfiksuoti nuotraukose, šios perduotos draudikui.

2020 m. lapkričio 11 d. draudikas, naudodamasis kompiuterine programa „SilverDAT myClaim“ parengė automobilio remonto sąnaudų sąmatą Nr. AJA/20/010178. Sąmatoje nurodyta, kad bendra automobilio remonto kaina be PVM sudarytų 2 009,57 Eur, pritaikęs 1 036,97 Eur išskaitą už keičiamas nusidėvėjusias automobilio dalis, draudikas išmokėtų 1 062,6 Eur draudimo išmoką.

2020 m. lapkričio 16 d. pareiškėja buvo informuota apie 1 062,60 Eur draudimo išmoką, apskaičiuotą vadovaujantis pateiktomis transporto priemonės sugadinimų nuotraukomis ir įvykio informacija. El. pranešime pareiškėjai taip pat nurodyta, kad automobilį galima remontuoti draudiko partnerių remonto dirbtuvėse arba pareiškėjos pasirinktose remonto dirbtuvėse, prieš tai su draudiku suderinus remonto sąmatą.

Manydama, kad draudiko skaičiavimai yra neteisingi ir apskaičiuota draudimo išmoka yra per maža, tą pačią dieną pareiškėja kreipėsi į uždaryją akcinę bendrovę „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ (toliau – *Autoekspertų biuras*) tam, kad ši nustatytų pareiškėjos automobilio rinkos vertę ir atkūrimo (remonto) sąnaudas. *Autoekspertų biuras* parengė pareiškėjos automobilio Vertinimo ataskaitą Nr. 22011007 (toliau – Vertinimo ataskaita), joje nurodė, kad automobilio atkūrimo sąnaudos, įvertinus dalių nuvertėjimą pagal grupes, be PVM sudaro 1 718,58 Eur, o su PVM – 2 079,49 Eur. Pareiškėja pateikė Vertinimo ataskaitą draudikui ir prašė perskaičiuoti draudimo išmoką.

Galvęs Vertinimo ataskaitą, draudikas kreipėsi į tris remonto dirbtuves valdančias bendroves su prašymu apskaičiuoti pareiškėjos automobilio remonto išlaidas. 2020 m. gruodžio 4 d. UAB „Autobroliai“ parengė pareiškėjos automobilio remonto sąmatą, joje numatyta 1 193,34 Eur be PVM remonto kaina. 2020 m. gruodžio 18 d. autocentras „Žėrutis“, UAB, parengė pareiškėjos automobilio remonto sąmatą ir nurodė, kad automobilio remontas be PVM kainuotų 1 019,29 Eur, o uždaroji akcinė bendrovė „Delondas“ tą pačią dieną parengtoje sąmatoje nustatė, kad remonto kaina be PVM siektų 1 325,66 Eur.

2020 m. gruodžio 29 d. rašte „Dėl priimto sprendimo byloje NR. AJA/20/010178“ draudikas nurodė išnagrinėjęs Vertinimo ataskaitą, tačiau priėmė sprendimą ja nesivadovauti. Draudiko teigimu, pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės

atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCPDĮ) 19 straipsnio 6 dalį, per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui draudikas moka tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio draudimo išmoką ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį. Draudikas taip pat paminėjo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 15 punktą, pagal kurį žalos dėl turto sugadinimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Minėtoje nuostatoje taip pat įtvirtinta, kad, turto neremontuojant, atlyginamos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM), reikalingos atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio.

Draudikas nurodė laiką, kad Vertinimo ataskaita nepagrindžia realios žalos, ir paaiškino kreipęsis į tris remonto dirbtuves valdančias bendroves dėl remonto išlaidų apskaičiavimo. Tokių veiksmų draudikas ėmėsi atsižvelgęs į Taisyklių 13 punktą, pagal kurį nukentėjusio trečiojo asmens turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis atsakingo draudiko įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remontų išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus ir teismų praktiką. Draudikas paaiškino gavęs minėtų remonto dirbtuvių sąmatas (1 019,29 Eur be PVM (autocentras „Žėrutis“, UAB), 1 193,34 Eur be PVM (UAB „Autobroliai“) ir 1 325,66 Eur be PVM (uždaroji akcinė bendrovė „Delondas“)) ir perskaičiavęs draudimo išmoką pagal šių trijų pasiūlymų vidurkį – 1 179,43 Eur. Draudikas teigė tokiu būdu draudimo išmoką apskaičiavęs dėl to, kad pareiškėja nepateikė dokumentų, patvirtinančių faktinį automobilio remontą pagal sąmatą, suderintą su draudiko ekspertu, taip pat nurodė, kad, atliekant remontą pastebėjus papildomų apgadinimų, remonto kaina gali kisti.

Be kita ko, rašte draudikas nurodė nesivadovavęs *Autoekspertų biuro* Vertinimo ataskaita ir dėl to, kad objektyviausias žalos dydžio įvertinimas yra galimas tik tuomet, jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo yra suinteresuotas atlikti transporto priemonės remontą, o ne gauti kompensaciją už padarytus apgadinimus pinigais. Tokiu atveju draudikas mokėtų draudimo išmoką, atlyginančią su draudiku suderinto remonto išlaidas, taip pat vertintų faktines remonto išlaidas. Vertinimo ataskaitoje nurodytą galimą remonto kainą draudikas laiko hipotetine ir nepagrįsta dokumentais, patvirtinančiais joje nurodytų remonto išlaidų realumą. Anot draudiko, Vertinimo ataskaitos ir trijų remonto dirbtuvių parengtų sąmatų skirtumas susidarė dėl to, kad remonto dirbtuvės remonto darbų kainą skaičiuoja pagal vidutinius įkainius, o daugumos dalių remontą numatė naudotomis detalėmis.

Draudikas taip pat nurodė sutinkąs pareiškėjai atlyginti 50 proc. Vertinimo ataskaitos rengimo išlaidų – 75 Eur, ir iš viso sutinkąs išmokėti 1 254,43 Eur draudimo išmoką (1 179,43 Eur + 75 Eur).

Pareiškėja su draudiko galutiniu sprendimu nesutiko ir kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti tarp šalių kilusį ginčą bei rekomenduoti draudikui draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitoje nurodytą automobilio remonto kainą. Pareiškėja kreipimesi nurodė, kad jos automobilis po eismo įvykio buvo apžiūrėtas atmestinais ir paviršutiniškai, joks apžiūros aktas nebuvo pateiktas, buvo nurodyta toliau bendrauti su draudiku. Pareiškėja taip pat teigė, kad draudikas atmestinais parengė pradinę remonto sąmatą, kai kurių detalių į remonto sąmatą įtraukė per daug, o eismo įvykyje realiai apgadintų dalių remonto nenumatė. Paprašius atidžiau įvertinti žalos dydį – draudikas tai padaryti atsisakė.

Pareiškėja teigė neturėjusi kitos išeities ir kreipėsi į *Autoekspertų biurą*, bendrovės darbuotojai automobilį apžiūrėjo, nufotografavo, parengė apžiūros aktą ir atliko skaičiavimus. Vertinimo ataskaita buvo pateikta draudikui, tačiau šis nurodė, kad pagal nepriklausomų vertintojų parengtą ataskaitą draudimo išmokos nemokės ir kreipėsi į tris remonto dirbtuves, kad šios nustatytų remonto kainą. Tai pareiškėjai pasirodė keista, nes šios remonto dirbtuvės automobilio nėra mačiusios, joms pateikiamos tik automobilio nuotraukos.

Gavusi draudiko galutinį sprendimą ir draudimo išmoką pareiškėja paaiškino kreipėsi į kiekvieną iš trijų nurodytų remonto dirbtuvių su prašymu pateikti automobilio remonto pasiūlymą ir patvirtinti, kad automobilis būtų kokybiškai suremontuotas už draudiko parengtoje sąmatoje nurodytą kainą. Anot pareiškėjos, viena remonto dirbtuvė nurodė nesuprantanti, apie ką kalbama, antra – jog komercinių pasiūlymų neteikia, o trečia paprašė atvykti realiai apžiūrai

(tai, pareiškėjos nuomone, patvirtina, kad reali remonto kaina skirtųsi nuo nurodytos sąmatoje).

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas į pareiškėjos kreipimąsi, jame draudikas nurodė manąs, kad 1 254,43 Eur draudimo išmoka buvo apskaičiuota teisingai ir objektyviai, nenukrypstant nei nuo teismų praktikos, nei nuo draudimo bendrovių veiklą reglamentuojančių teisės aktų. Draudikas atsiliepime pakartojo 2020 m. gruodžio 29 d. rašte pareiškėjai nurodytus argumentus, taip pat pateikė papildomus paaiškinimus.

Pasisakydamas dėl pareiškėjos teiginių, susijusių su apžiūros akto nepateikimu, draudikas paaiškino, kad draudiko partneriai nepildo apžiūros aktų, nes apžiūrą atliekančios remonto dirbtuvės neatlieka draudžiamąjį įvykio tyrimą. Todėl UAB „Autobroliai“ valdomose automobilių remonto dirbtuvėse padarytos automobilio apgadinimų nuotraukos buvo persiųstos draudikui, o šis, naudodamasis kompiuterine programa „DAT“, apskaičiavo turtui padarytą žalą (remonto kainą). Anot draudiko, pareiškėjai buvo pateikta draudiko parengta sąmata, taip pat paprašyta nurodyti banko sąskaitos, į kurią draudikas galėtų pervesti draudimo išmoką, duomenis bei nurodyta, kad draudimo išmoka gali būti ne tik mokama pinigais, automobilis gali būti remontuojamas draudiko partnerių ar pareiškėjo pasirinktose remonto dirbtuvėse. Pareiškėja nurodė, kad į remonto dirbtuves nesikreips ir automobilį remontuos savo jėgomis, pateiks papildomų nuotraukų su defektais, tačiau tokios informacijos nepateikė, o draudiko parengtos sąmatos trūkumą nenurodė. Vietoje to pareiškėja kreipėsi į *Autoekspertų biurą* ir pateikė jo parengtą Vertinimo ataskaitą.

Draudikas nurodė sutinkąs, jog kreipusis į *Autoekspertų biurą* automobilis buvo dar kartą apžiūrėtas ir buvo užfiksuoti išardyto automobilio galinio balkio ir galinio skydo apgadinimai, todėl remonto išlaidas vertinusioms remonto dirbtuvėms buvo pateiktos ir *Autoekspertų biuro* padarytos nuotraukos. Gavus remonto sąmatas, draudimo išmoka buvo padidinta iki 1 179,43 Eur sumos, atitinkančios trijose sąmatose nustatytos remonto kainos vidurkį be PVM. Be to, papildomai išmokėta 75 Eur draudimo išmoka, atlyginanti 50 proc. nepriklausomo turto vertintojo išlaidų. Draudiko teigimu, remonto dirbtuves valdančios bendrovės remonto išlaidas apskaičiavo pagal realius įkainius, už kuriuos būtų atliktas automobilio remontas, todėl nėra pagrindo pareiškėjos žalą vertinti vadovaujantis Vertinimo ataskaita.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus ginčo šalių paaiškinimus ir juos pagrindžiančius duomenis nustatyta, kad šalių ginčas kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios 2020 m. lapkričio 9 d. eismo įvykio metu pareiškėjos turtui (automobiliui) padarytą žalą, dydžio.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomasis draudimas reguliuojamas TPVCAPDĮ ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų (Taisyklės ir kt.) nuostatomis. TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad draudžiamasis eismo įvykis – eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti išmokama draudimo išmoka, kuri 2 straipsnio 2 dalyje apibrėžiama kaip draudiko ar Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuro (toliau – Draudikų biuras) mokama nukentėjusiam trečiajam asmeniui pinigų suma arba kita sutarta išmokos mokėjimo forma, skirta žalai asmeniui, turtui ir (ar) neturtinei žalai atlyginti. Pagal TPVCAPDĮ 2 straipsnio 5 dalį, eismo įvykio žala laikoma per eismo įvykį padaryta žala nukentėjusio trečiojo asmens turtui, nukentėjusiam trečiajam asmeniui ir (ar) neturtinė žala arba žala, kuri atsirado vėliau kaip eismo įvykio padarinys, o pagal 2 straipsnio 23 dalį, žala nukentėjusio asmens turtui – nukentėjusio trečiojo asmens turtui padaryta žala, kurios dydis nustatomas įstatymų nustatyta tvarka.

Tarp šalių nėra ginčo dėl to, ar 2020 m. lapkričio 9 d. įvykis yra draudžiamasis, taip pat nėra ginčo dėl to, ar automobilio remontas po eismo įvykio yra ekonomiškai tikslingas. Draudikas pripažino esantis atsakingas už eismo įvykio kaltininko pareiškėjai padarytą žalą ir, atlikęs įvykio aplinkybių tyrimą, priėmė sprendimą išmokėti pareiškėjai 1 254,43 Eur draudimo išmoką. Ji, draudiko vertinimu, yra pakankama per eismo įvykį pareiškėjos automobiliui padarytiems apgadinimams suremontuoti. Pareiškėja savo ruožtu mano, kad draudikas draudimo išmoką turėjo apskaičiuoti vadovaudamasis Vertinimo ataskaita, kurioje nurodyta, kad automobilio remonto kaina be PVM yra 1 718,58 Eur.

Įvertinus nustatytas ginčo aplinkybes, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Taisyklių 6 punkte įtvirtinta, kad per eismo įvykį padarytos žalos dydis ir nukentėjusiems tretiesiems asmenims mokėtinos draudimo išmokos dydis nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, TPVCPDĮ, kitų teisės aktų nuostatomis ir atsižvelgiant į eismo įvykio dalyvių kaltės laipsnį dėl eismo įvykio, draudimo įmonės, apdraudusios atsakingo už padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, ar Biuro įgaliotų asmenų (paskirtų ekspertų) ataskaitas ar išvadas dėl žalos, nukentėjusio trečiojo asmens, apdraustojo pateiktus dokumentus dėl žalos, eismo įvykio aplinkybių ir eismo įvykio dalyvių atsakomybės, kitų šiose Taisyklėse nurodytų asmenų pateiktus dokumentus, leidžiančius nustatyti eismo įvykio aplinkybes ir padarytos žalos dydį.

TPVCPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, o TPVCPDĮ 17 straipsnyje nurodytais atvejais – Draudikų biuras, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Šią nuostatą atkartoja ir Taisyklių 13 punktas. Pagal Taisyklių 15 punktą, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais. TPVCPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog atsakingas draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio draudimo išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Kartu pažymėtina tai, kad draudimo išmokos mokėjimas transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo atveju yra susijęs su apdraustos transporto priemonės valdytojų civiline atsakomybe, todėl, apskaičiuodamas draudimo išmoką, draudikas turi laikytis Civilinio kodekso 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo. Žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, būtų iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės, o kai nustatomas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015*). Viena vertus, tai reiškia, kad draudimo išmokos turi užtekti dėl eismo įvykio atsiradusių automobilio ar kito turto apgadinimų remontui (pritaikius išskaitas dėl nusidėvėjimo ir kt.). Kita vertus, apskaičiuojama draudimo išmoka negali būti didesnė nei išlaidos, reikalingos nukentėjusio asmens turtui suremontuoti.

Vertinamų ginčo aplinkybių kontekste taip pat atkreiptinas dėmesys į kasacinio teismo išaiškinimą, jog, kai ginčas yra susijęs su atlygintinos žalos (nuostolių) dydžiu ir nėra susijęs nei su atsisakymu mokėti draudimo išmoką, nei su draudimo išmokos sumažinimo atvejais, nagrinėjant ginčą taikytina bendroji įrodinėjimo naštos taisyklė – šalys turi įrodyti tas aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018*). Vadovaujantis nurodyta kasacinio teismo praktika, taip pat Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 24 punktu, kuriame nustatyta, kad vartojimo ginčai nagrinėjami laikantis rungimosi principo, darytina išvada, kad pareiškėja turi pateikti duomenis, kurių pagrindu būtų galima teigti, kad jos patirtus nuostolius geriau atspindi Vertinimo ataskaita, o draudikas – priešingai – turi pagrįsti, kad skaičiavimai, kuriais jis vadovavosi išmokėdamas draudimo išmoką, yra objektyvūs ir teisingi, o pareiškėjos pateiktais nuostolių dydį pagrindžiančiais įrodymais vadovautis nėra pagrindo.

Kaip minėta, pareiškėja prašė rekomenduoti draudikui draudimo išmoką apskaičiuoti pagal *Autoekspertų biuro* parengtą Vertinimo ataskaitą, t. y. išmokėti papildomą 539,15 Eur draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal Vertinimo atskaitoje nurodytą remonto išlaidų be PVM ir išmokėtos draudimo išmokos dalies, atlyginančios automobilio remonto išlaidas, skirtumą

(1 718,58 Eur – 1 179,43 Eur). Draudikas savo ruožtu nurodė manęs, kad jo apskaičiuota 1 179,43 Eur draudimo išmoka, skirta automobilio remonto išlaidoms padengti, yra teisinga ir pagrįsta trijų remonto dirbtuves valdančių bendrovių pasiūlymų vidurkiu: 1 019,29 Eur be PVM (autocentras „Žėrutis“, UAB), 1 193,34 Eur be PVM (UAB „Autobroliai“) ir 1 325,66 Eur be PVM (uždaroji akcinė bendrovė „Delondas“).

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas per eismo įvykį patirtos žalos nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas pažymėtina, kad Vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš, bet ne vienintelis, žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl turėtų būti vertinama atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek pareiškėjos pateiktų – įrodymų visumą. Nei TPVCAPDĮ, nei Taisyklės nenumato draudiko pareigos vadovautis išimtinai nepriklausomų turto vertintojų parengtomis vertinimo ataskaitomis. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad turto vertintojo išvados buvimas savaime nesuteikia pagrindo ją laikyti turinčia aukštesnę nei kiti nuostolių dydį pagrindžiantys dokumentai įrodomąją vertę. Ji nepaneigia kitų nuostolių dydį pagrindžiančių įrodymų, nes, kaip minėta, yra tik viena iš įrodinėjimo priemonių, kuri vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles. Atsižvelgdamas į tai, Lietuvos bankas kompleksiskai vertina visus ginčo šalių pateiktus įrodymus, susijusius su draudžiamąjo įvykio metu patirtą žalą atlyginančių nuostolių dydžiu.

Pažymėtina, kad pareiškėjos reikalavimas išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal Vertinimo ataskaitą, iš esmės grindžiamas tuo, kad Vertinimo ataskaitoje nurodyta automobilio remonto kaina yra didesnė nei ta, kurią draudikas apskaičiavo pagal trijų remonto dirbtuvių pateiktų remonto išlaidų skaičiavimų aritmetinį vidurkį. Taip pat pareiškėja nurodė, kad pirmoji draudiko partnerių atlikta automobilio apžiūra buvo paviršutiniška, jos metu nebuvo užfiksuoti visi apgadinimai. Taigi galima manyti, kad pareiškėja Vertinimo ataskaitą laiko objektyvesniu žalos dydį pagrindžiančiu dokumentu ir dėl to, kad po *Autoekspertų biuro* atliktos apžiūros buvo nustatyti keli anksčiau neužfiksuoti automobilio pažeidimai.

Kaip nurodyta pirmiau, pagal Taisyklių 15 punktą, žalos dėl turto sugadinimo dydis nustatomas pagal būtinas remonto išlaidas (be PVM), reikalingas atkurti sugadintą turta, o būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų ir jiems atlikti reikalingų medžiagų vertė, apskaičiuota pagal vidutinius įkainius. Papildomai pažymėtina, kad teisės aktų pagrindu būtent draudikui yra suteikti įgaliojimai atlikti eismo įvykio metu trečiajam asmeniui padarytos žalos vertinimą ir apskaičiuoti draudimo išmoką, atitinkančią būtinąsias turto remonto išlaidas. Žala ir ją atlyginantys nuostoliai turi būti apskaičiuoti teisingai, kad nukentėjusiam asmeniui būtų atlyginta visa jo patirta žala, tačiau nukentėjęs trečiasis asmuo neturi gauti didesnės draudimo išmokos, nei reikia turtui suremontuoti, antraip nukentėjęs trečiasis asmuo nepagrįstai praturtėtų draudiko sąskaita, o šis išmokėtų per didelę draudimo išmoką. Be to, šalis turi būti sąžiningos ir vadovautis ekonomiškumo principu. Tai, be kita ko, reiškia ir tai, kad, esant galimybei turto būklę iki eismo įvykio atkurti už mažesnę kainą, būtent taip ir turėtų būti elgiamasi. Tokį požiūrį patvirtina ir minėtų Taisyklių 15 punkto nuostata, kurioje, be kita ko, nustatyta, kad jeigu sugadintos dalys gali būti remontuojamos, bet neprivalo būti keičiamos, remontas turi būti atliekamas būtent pirmuoju būdu.

Įvertinus bylos duomenis, nenustatyta pagrindo daryti išvadą, kad Vertinimo ataskaita parengta pagal realius rinkoje vyraujančius vidutinius įkainius ir būtent joje nurodytos remonto išlaidos atitinka realią remonto kainą rinkoje, o draudiko pateikti skaičiavimai šio Taisyklių 15 punkto reikalavimų neatitinka.

Visų pirma pažymėtina tai, kad bylos duomenys patvirtina, jog trims sąmatas rengusioms remonto dirbtuvėms draudikas pateikė *Autoekspertų biuro* parengtos Vertinimo ataskaitos puslapių, kuriuose pateiktos *Autoekspertų biuro* per apžiūrą padarytos apgadinimų nuotraukos, kopijas. Tai reiškia, kad remonto dirbtuvės automobilio remonto kainą vertino atsižvelgdamos ne į per pirmąją apžiūrą, kurią pareiškėja laikė atlikta atmetinai, padarytas nuotraukas, o į pateiktas kartu su Vertinimo ataskaita, kuria pareiškėja prašė vadovautis apskaičiuojant draudimo išmoką. Todėl nėra pagrindo manyti, jog remonto dirbtuvės, kurių veikla yra automobilių remontas, neištraukė kokių nors apžiūrų metu užfiksuotų apgadinimų remonto darbų ar reikalingų detalių.

Antra, Lietuvos bankui kyla pagrįstų abejonių dėl Vertinimo ataskaitoje taikyto skaičiavimo būdo atitikties teismų praktikoje įtvirtintam teisingam žalos atlyginimo principui ir Civiliniame kodekse įtvirtintam reikalavimui prievolės ir sutartis vykdyti kuo ekonomiškiau būdu. Išanalizavus bylos duomenis, darytina išvada, kad UAB „Autobroliai“, autocentro „Žėrutis“, UAB, ir uždarosios akcinės bendrovės „Delondas“ parengtos pareiškėjos transporto

priemonės remonto sąmatos patvirtina, jog automobilio atkūrimo iki būklės, buvusios prieš 2020 m. lapkričio 9 d. eismo įvykį, išlaidos nesiektų Vertinimo ataskaitoje nustatytų transporto priemonės remonto išlaidų. Taigi, remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, negalima teigti, jog rengiant Vertinimo ataskaitą (apskaičiuojant pareiškėjos automobilio remonto išlaidas) buvo vadovaujama Civilinio kodekso 6.38 straipsnyje įtvirtintu sutarčių vykdymo ekonomiškumo principu ir automobilio remonto išlaidų dydis buvo apskaičiuotas atsižvelgiant į ekonomiškiausią, o ne į brangiausią transporto priemonės remonto variantą. Atitinkamai nėra pagrindo teigti, jog Vertinimo ataskaitoje nurodyta automobilio atkuriamoji vertė labiau atitinka remonto kainą, apskaičiuotą pagal vidutinius darbų, dalių ir (ar) detalių įkainius, o draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos nepakanka per eismo įvykį atsiradusiems automobilio sugadinimams suremontuoti.

Galiausiai, pažymėtina, kad Lietuvos bankas įvertino pareiškėjos teiginius, jog trys sąmatas rengusios remonto dirbtuvės negalėjo patvirtinti, kad galėtų atlikti remontą už sąmatose nurodytas kainas. Šiuos teiginius pareiškėja grindė el. susirašinėjimo su autocentru „Žėrutis“, UAB, duomenimis ir UAB „Autobroliai“ atsakymu į pareiškėjos paklausimą. Iš pirmojo dokumento matosi, kad pareiškėja kreipėsi į autocentrą „Žėrutis“, UAB, su prašymu pateikti komercinį pasiūlymą pagal remonto sąmatą Nr. AJA/20/010178 ir garantuoti, kad automobilis bus kokybiškai suremontuotas už sąmatoje nurodytą kainą. Taip pat pareiškėja prašė informuoti, kada ji turėtų pristatyti automobilį remontui ir kiek laiko truks remontas. Atsakydamas į pirmiau minėtą pareiškėjos prašymą autocentro „Žėrutis“, UAB, ekspertas nurodė nesuprantantis, apie ką kalbama ir kodėl minėta bendrovė turi remontuoti. Tokį patį pareiškėjos prašymą gavusi pirmąją automobilio apžiūrą atlikusi ir vėliau remonto sąmatą rengusi UAB „Autobroliai“ nurodė pasiūlymą pateikusi draudikui, taip pat paaiškino, kad žalos atlyginimo principai, kai atlyginami nuostoliai ir kai automobilis faktiškai remontuojamas, skiriasi. Pareiškėjai taip pat buvo nurodyta, kad, norėdama gauti išmoką, ji turėtų bendrauti su draudiku, o norėdama automobilį remontuoti – turėtų atvykti ir pasirašyti remonto sutartį. Minėta bendrovė taip pat nurodė, kad remonto atveju sąmata sudaroma atsižvelgiant į faktinius remonto darbus ir reikalingas dalis, todėl pirmoji ir galutinė sąmatos gali šiek tiek skirtis, be to, pageidaujant, kad už remontą sumokėtų draudikas, sąmata derinama su draudiku.

Įvertinus pateiktus duomenis, pažymėtina, kad, kreipdamasi į autocentrą „Žėrutis“, UAB, pareiškėja nenurodė nei savo automobilio valstybinių numerių, nei kitų duomenų, kuriais remdamosi remonto dirbtuvės galėtų identifikuoti pareiškėjos automobilį ir nustatyti, kad pareiškėjos paklausimas susijęs su 2020 m. gruodžio 18 d. rengta sąmata. Pareiškėja nurodė remonto dirbtuvėms draudiko parengtos sąmatos numerį, kuris remonto dirbtuvėms nėra žinomas, nes remonto dirbtuvės neadministruoja pareiškėjos žalos, todėl nėra neįprasta tai, kad remonto dirbtuvės nurodė nesuprantančios, apie kokį remontą pareiškėja užsiminė siųstame el. laiške. Taigi bylos duomenys nesuponuoja pagrindo abejoti dėl autocentro „Žėrutis“, UAB, nustatytų remonto kainų atitiktis faktinėms remonto išlaidoms (jeigu remonto metu nebūtų nustatytų papildomų apgadinimų).

UAB „Autobroliai“ atsakymo Lietuvos bankas taip pat nelaiko paneigiančiu trijų remonto bendrovių sąmatose nustatytus skaičiavimus. Pažymėtina, kad teoriniai, TPVCPDĮ ir Taisyklių pagrindu atlikti turto atkūrimo skaičiavimai ne visuomet yra visiškai tikslūs, nes remonto bendrovės, faktiškai neremontuodamos turto, ne visada gali nustatyti visiškai tikslų remonto laiko ar reikalingų detalių kiekį, atitinkamai ir apskaičiuoti bendrą remonto kainą. Faktiškai remontuojant automobilį gali būti nustatyta kitų su eismo įvykiu, kuris pripažintas draudžiamuoju, susijusių apgadinimų, kurie nebuvo pastebėti atliekant automobilio apžiūrą ir kt. Remontuodamas turtą savo jėgomis ir pastebėjęs papildomų draudiko neįvertintų apgadinimų, nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę kreiptis į draudiką ir prašyti įvertinti tokių apgadinimų ryšį su draudžiamuoju įvykiu bei išmokėti papildomą draudimo išmoką, atlyginančią naujai pastebėtų defektų remontą, o draudikas, nustatęs apgadinimų ir draudžiamojo įvykio priežastinį ryšį, turi pareigą atlyginti būtinąsias tokių apgadinimų remonto išlaidas. Atitinkamai, remontuojant turtą taip pat gali būti pastebėta neužfiksuotų pažeidimų, todėl remonto kaina gali kisti, tačiau tai nereiškia, kad ji būtinai padidės.

Lietuvos banko vertinimu, draudikas, nuostolių ir mokėtinos draudimo išmokos dydį apskaičiuodamas pagal trijų autoservisų pateiktus pasiūlymus, vadovavosi TPVCPDĮ ir Taisyklių reikalavimais ir pagrįstai nesivadovavo pareiškėjos pateikta Vertinimo ataskaita. Bylos duomenys patvirtina, kad draudiko išmokėta draudimo išmoka yra pakankama siekiant suremontuoti automobilį iki prieš eismo įvykį buvusios būklės, atsižvelgiant į tai, kokie automobilio apgadinimai šiuo metu yra nustatyti. Todėl pareiškėjos reikalavimas išmokėti pagal

Vertinimo ataskaitą apskaičiuotą draudimo išmoką yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Papildomai pažymėtina, kad, kaip matyti iš pateiktų dokumentų, draudikas neatsisako išmokėti draudimo išmokos su PVM, jeigu automobilis būtų faktiškai remontuojamas ir su draudiku būtų suderinta remonto darbų sąmata. Jeigu automobilio remonto metu (nesvarbu, ar automobilį pareiškėja remontuotų savo jėgomis, ar remonto dirbtuvėse) atsirastų vizualiai nematomų, apžiūrų metu nenustatytų defektų, atsiradusių dėl eismo įvykio, gavęs tokius apgadinimus patvirtinančius duomenis draudikas turėtų pareigą išmokėti papildomą draudimo išmoką.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Arūnas Raišutis